

Aan de voorzitter en leden van
Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	RMT	Behandeld	H.H.M. Tulleners
Ons kenmerk	DOC-00243582	Telefoon	+31 6 29 47 73 14
Uw kenmerk	-	Maastricht	5 april 2022
Bijlage(n)	1	Verzonden	5 april 2022

Onderwerp Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen.

Van het lid : mevrouw Y. Claessens
Fractie : SP
Inzake : Artikel "Niet zwemmen in de Zuidplas"

Vraag 1.

Herkent het College zich in dit artikel? Wat is de reactie van het College hierop?

Antwoord.

Het college herkent zich niet in dit artikel.

In de beantwoording van uw vervolgvragen lichten we toe op welke wijze een en ander in onze ogen tot stand is gekomen.

Vraag 2.

In het artikel staat dat in het verleden meerdere keren de belofte (*) is gedaan, meestal als de vergunning weer verlengd moest worden, dat er na beëindiging van de zandwinning een mooi natuurgebied met waterrecreatie zou worden gerealiseerd. De zandwinning in het gebied van de Zuidplas is al jaren geleden gestopt. Bovendien is dit deel afgesloten van de rest van het groevegebied, waar wel nog zand wordt gewonnen. Medio 2020 is dit gebied overgedragen aan Natuurmonumenten met als voorwaarde dat het voor publiek opengesteld zou worden. Wat is de reden dat Natuurmonumenten het gebied nog steeds niet heeft open gesteld en er inmiddels kennelijk grote grazers lopen? En is de provincie bereid om Natuurmonumenten er aan te houden om het gebied open te stellen? Zo ja, per wanneer? Zo neen, waarom niet?

Antwoord.

Waterrecreatie

De veronderstelling is onjuist dat door de provincie de belofte is gedaan dat er na beëindiging van de zandwinning een natuurgebied met waterrecreatie (zwemstrand) zou ontstaan. In zowel de ontgrondingsvergunning (te realiseren meerwaarde) als in de eindplannen van 2002, gewijzigd in 2004 en 2005, als in het huidige eindplan van 2019, gewijzigd in 2020 en nog te wijzigen in 2022 is geen zwemgelegenheid opgenomen, hetgeen ook meermaals in diverse bezwaar- en beroepsprocedures is bevestigd. Dat er voorheen ooit plannen voor de aanleg van een zwemgelegenheid ter plaatse zijn geweest, doet niet af aan het feit dat deze plannen nooit een officiële status hebben verkregen.

De aanleg van een recreatieve voorziening annex zwemgelegenheid/natuurbad (in de zuidplas) vormde geen onderdeel van de ontgrondingsvergunning voor de Sibelcogroeve. De Raad van State bevestigt in haar tussenuitspraak van 21 oktober 2020 en in haar definitieve uitspraak van 2 februari 2022 dat wij ons in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat de ontgrondingsvergunning een maatschappelijke meerwaarde heeft. De afdeling acht het van belang dat is voorzien in de aanleg van Goudgroene natuur om een verbinding te maken tussen het Sibelco terrein en het Natura 2000 terrein de Brunssummerheide, in de (gefaseerde) openstelling van het gehele gebied en in verschillende vormen van recreatie door de aanleg van struinpaden, fietspaden en ruiterspaden, een hondenzwemzone en uitzichtpunten. Dat niet is voorzien in een zandstrand bij de zuidplas leidt er volgens de afdeling niet toe dat deze ontgrondingsvergunning geen meerwaarde heeft. De afdeling concludeert dat wij ons op het standpunt mochten stellen dat de ontgroning gepaard gaat met een maatschappelijke meerwaarde door de wijze waarop het gebied heringericht en opengesteld zal worden.

Open stellen gebied rondom de zuidplas

In het addendum is onder 5.3 opgenomen dat Natuurmonumenten het gebied rondom de zuidplas uiterlijk 1 oktober 2021 openstelt voor publiek of zoveel later na ontvangst van de provinciale beheersubsidie en in elk geval niet eerder dan nadat de werkzaamheden in het kader van het project "Rondje groeves" volledig zijn opgeleverd en het Rondje groeve planologisch en feitelijk in gebruik kan worden genomen. Nu het Rondje groeves nog niet gerealiseerd is, mag overeenkomstig het gestelde onder 5.3 het gebied nog niet worden opengesteld door Natuurmonumenten. Voorgaande is in het addendum opgenomen vanwege het garanderen van de veiligheid van bezoekers van het gebied. Indien aan de vereisten zoals gesteld onder 5.3 voldaan is, dient Natuurmonumenten het gebied open te stellen. Nu er sprake is van een privaatrechtelijke overeenkomst zullen partijen elkaar via de privaatrechtelijke weg moeten aanspreken indien Natuurmonumenten zich niet houdt aan het bepaalde onder 5.3 van het addendum.

Grote grazers

De wijze waarop de in eigendom overgedragen terreingedeelten beheerd worden, is de verantwoordelijkheid van de nieuwe terreineigenaar, te weten Natuurmonumenten. Natuurmonumenten maakt voor het beheer vaker gebruik van (Galloway-)runderen, ook in combinatie met extensieve recreatie (wandelen).

Vraag 3.

Is het College het met de SP eens dat er in de regio Parkstad grote behoefte is aan zwemrecreatie onder gecontroleerde omstandigheden? En is het College op de hoogte van de petitie, die hiertoe oproept, en die inmiddels door 4500 mensen is ondertekend?

Antwoord.

Het is aan de gemeente om de behoefte aan zwemrecreatie te bepalen en deze te faciliteren. Betrokken gedeputeerde Roefs is op de hoogte van de petitie.

Vraag 4.

Ondanks de beloftes in het verleden (zie *) hebben provincie, Sibelco en Natuurmonumenten in december 2018 een Samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarin staat opgenomen dat de plassen in de groeve niet zullen worden ingericht als badinrichting of zwemgelegenheid. Op wiens initiatief is deze bepaling in de Samenwerkingsovereenkomst opgenomen en waarom?

Antwoord.

Zoals in ad 2 wordt toegelicht is de veronderstelling onjuist dat door de provincie de belofte is gedaan dat na beëindiging van de zandwinning een natuurgebied met waterrecreatie (zwemstrand) zou ontstaan. Dit is nooit als zodanig in de ontgrondingsvergunning en in de eindplannen opgenomen.

Omdat Sibelco haar vergunning wilde verlengen en tevens uitbreiden ter plaatse van de mijnsteenbergr ON IV, heeft GS in 2013 besloten om de coördinatieregeling uit de WRO toe te passen en een PIP op te stellen voor het gebied. Dit vanwege het gemeentegrensoverschrijdend karakter gezien het feit dat de provincie bevoegd was voor de ontgrondingsvergunning, de EHS-herbegrenzing, de Nb-wetvergunning en de omgevingsvergunning voor de ontgrondingsinrichting. Tevens was voor een PIP de Crisis- en herstelwet van toepassing, die daarmee een procedurele tijdwinst zou opleveren t.o.v. een gemeentelijk bestemmingsplan.

In 2016 is vervolgens een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen Sibelco, de gemeenten Heerlen, Landgraaf, Natuurmonumenten en de provincie voor de uitvoering van het "Plan van transformatie". De gemeenteraden van Heerlen en Landgraaf hebben echter met deze overeenkomst niet ingestemd. Sibelco heeft daarop besloten de mijnsteenbergr niet meer te zullen afgraven. Vandaar dat een PIP vervolgens niet meer nodig was en de partijen Sibelco, Natuurmonumenten en Provincie alleen verder zijn gegaan met het opstellen van de huidige ontgrondingsvergunning.

Gelijktijdig met het verlenen van de huidige vigerende ontgrondingsvergunning, is in december 2018 tevens een samenwerkingsovereenkomst (SOK) gesloten tussen de Provincie, Sibelco en Natuurmonumenten. Doel van deze overeenkomst is om gezamenlijk te komen tot een kwalitatief hoogwaardig en vrij toegankelijk natuurterrein waar extensieve recreatie mogelijk is. Aangezien de SOK niet strijdig mocht zijn met de ontgrondingsvergunning werd daarin niets opgenomen over het feitelijk realiseren van een zwemgelegenheid. Het artikel 6.3 is dus met instemming van alle 3 partijen erin gekomen. In voorbereiding op deze SOK heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de gemeente Heerlen, waarna het artikel 6.4. is opgenomen:

"Indien ten tijde van de looptijd van deze overeenkomst de gemeente Heerlen het initiatief neemt om zwemmen in een deel van de groeve mogelijk te maken en te (laten) exploiteren, dan treden partijen in overleg om te zien of dit initiatief kan worden gefaciliteerd door af te wijken van artikel 6.3. van deze overeenkomst en of aanpassing van het plan voor de eindtoestand nodig is. De gemeente Heerlen dient dan de verdere uitvoering op zich te nemen, nu partijen elkaar niet kunnen verplichten een zwemgelegenheid op te richten, te beheren of te exploiteren".

Vraag 5.

In deze Samenwerkingsovereenkomst staat ook dat als de gemeente Heerlen ten tijde van deze overeenkomst het initiatief neemt om zwemmen in een deel van de groeve mogelijk te maken en te

(laten) exploiteren, dat partijen dan in overleg treden om te bezien of dit initiatief kan worden gefaciliteerd. Op basis daarvan en om tegemoet te komen aan de wens van de gemeenteraad en omwonenden heeft de gemeente Heerlen in 2020 besloten de mogelijkheden om een deel van de plassen in te richten en te exploiteren als zwemgelegenheid te laten onderzoeken door consultantsbureau ZKA, gespecialiseerd in recreatieve voorzieningen. Provincie, Natuurmonumenten en de provincie zijn door ZKA in het kader van dit onderzoek geconsulteerd. In mei 2021 rapporteerde ZKA dat de Zuidplas bij uitstek geschikt is om daar een kleinschalig recreatiegebied te realiseren, inclusief een zwemstrand. De Middenplas acht ZKA op basis van haar onderzoek daarvoor vooralsnog ongeschikt, vooral omdat Sibelco daar tot ten minste 2032 zand wil winnen onder de waterspiegel, hetgeen niet samengaat met een veilige vorm van zwemrecreatie. Alle seinen staan dus op groen om zwemmen in een deel van de Zuidplas mogelijk te maken. Wat is/zijn dan de reden(en) dat de provincie dit kennelijk wil blokkeren? Heeft dit ermee te maken dat de provincie dit gebied op papier tot goud groene natuur heeft bestempeld? Zo ja, is het College dan voornemens om elke vorm van recreatie in of nabij goud groene natuurgebieden onmogelijk te maken? Zo neen, wil het College zich dan maximaal inspannen om nu eindelijk de in het verleden gedane beloftes na te komen en de al zo lang beloofde zwemrecreatie in de Zuidplas mogelijk te maken?

Antwoord.

De samenwerkingsovereenkomst (SOK 2018) is onder andere aangepast, middels het addendum omdat de opleveringsdatum van zuidplas zoals die in de overeenkomst was opgenomen niet meer klopte met de werkelijke datum zoals deze inmiddels wel was opgenomen in de vergunning en het eindplan. Door corona en aangespannen procedures is de in de SOK en de vergunning vermelde datum (01-07-2020) waarop de eerste terreinen zouden zijn ingericht, niet gehaald. Daarom is deze datum via een addendum aangepast.

Naar aanleiding van een tweetal bestuurlijke overleggen (november 2020 en januari 2021) tussen gemeente Heerlen, Provincie, Natuurmonumenten en Sibelco zijn daarnaast een aantal termijnen middels het addendum aangescherpt om de overdracht aan en de openstelling door Natuurmonumenten zoveel als mogelijk te bespoedigen vanwege de uitvoering van het project "Rondje groeves" i.v.m. met het expojaar van IBA. Tevens is de wijze van toekenning van de beheersubsidie aan Natuurmonumenten geactualiseerd.

In het addendum is voorts artikel 5.3. opgenomen welke het artikel 6.4 van de SOK heeft vervangen. Hierin wordt het volgende gesteld: *"Indien ten tijde van de looptijd van deze Overeenkomst de gemeente Heerlen het initiatief neemt om zwemmen in de op bijlage 1 a aangeduide middenplas mogelijk te maken en te (laten) exploiteren, dan treden partijen in overleg om te bezien of dit initiatief kan worden gefaciliteerd en of aanpassing van het gewijzigde eindafwerkingsplan nodig is. Partijen zijn van oordeel en komen overeen dat in zodanig geval de gemeente Heerlen de verdere uitvoering op zich zal moeten nemen, nu partijen elkaar niet kunnen verplichten een zwemgelegenheid op te richten, te beheren of te exploiteren. Partijen komen voorst overeen dat zwemmen in de op bijlage 1 a aangeduide noordplas te allen tijde zal zijn uitgesloten".*

De drie tekenende partijen voelde zich niet verantwoordelijk voor de realisatie van de zwemgelegenheid. Deze verantwoordelijkheid om zwemmen mogelijk te maken lag immers bij de gemeente Heerlen. Destijds, eerste kwartaal 2021, bleef onduidelijk wie t.a.v. het zwemmen in de groeve, de kosten voor aanleg, het eigendom, het beheer en de exploitatie op zich ging nemen. Het eigendom van de zuidplas moest vanwege de realisatie van het Rondje groeves snel overgaan naar Natuurmonumenten. Daarom is bovenstaande artikel 5.3. opgenomen.

De gemeente Heerlen en ZKA is meermaals gewezen op dit addendum en de consequenties daarvan. De consequentie van dit addendum is dat het college zich houdt aan de daarin gemaakte afspraken en daarmee Natuurmonumenten ondersteunt in haar wens als eigenaar om geen zwemgelegenheid te willen in de zuidplas.

Inmiddels is de zuidplas ingericht als natuur en overgedragen aan Natuurmonumenten en heeft deze plas natuurwaarde getuige de aanwezigheid van de bever en andere soorten. Met de SOK en het addendum heeft de zuidplas de status Goudgroen gekregen met de daarbij behorende beschermde status. Artikel 8.2 van de Omgevingsverordening Limburg laat geen nieuwe activiteiten toe tenzij artikel 8.3., 8.4, 8.5 of 8.6 van toepassing is. De door ZKA voorgestelde benodigde omvang en aantallen die nodig worden geacht voor een haalbare exploitatie in de zuidplas, zien wij als een economische activiteit. Het college ziet deze ontwikkeling niet als een activiteit van groot openbaar belang en de middenplas wordt gezien als een alternatief, waardoor art.8.3 niet van toepassing kan zijn. Voorgaande toelichting en de consequentie daarvan is naar onze mening niet goed vertaald in het ZKA rapport terwijl dit in mei 2021 (opnieuw) aan Heerlen is medegedeeld. Vervolgens werd het ZKA rapport openbaar en hebben wij opnieuw ambtelijk aangegeven dat wij het niet eens zijn met deze rapportage. Vervolgens heeft de gedeputeerde in december 2021 bovenstaande nogmaals toegelicht in een bestuurlijk overleg met de gemeente Heerlen. De gedeputeerde heeft vervolgens aangegeven dat wij bereid zijn medewerking te verlenen aan het verdere onderzoek van de gemeente Heerlen naar de mogelijkheden voor zwemmen in de middenplas, binnen de wettelijke kaders in gezamenlijkheid met alle partijen, teneinde versneld zwemmen in de middenplas mogelijk te maken. Door de gedeputeerde is aangegeven dat de provincie Natuurmonumenten en Sibelco zal houden aan het gestelde in art. 5.3.. De wethouder heeft hierop aangegeven dat het provinciaal standpunt door hem zou worden overgebracht in de raadscommissie. Op 16 februari 2022 heeft de wethouder toegezegd aan de raad om samen met een afvaardiging van de buurt het plan van de buurt te gaan toelichten aan de provincie en Natuurmonumenten. Gedeputeerde heeft toegezegd deel te nemen aan dit overleg waarin ons standpunt zal worden toegelicht.

Vraag 6.

Door de uitspraak van de Raad van State is de vergunning onherroepelijk en mag Sibelco in de rest van de groeve nog tot tenminste 2032 doorgaan met zandwinning. Hoe gaat het College erop toe zien dat Sibelco voldoet aan de voorwaarden, die aan deze vergunning zijn gesteld? En kan het College met 100% zekerheid garanderen dat de zandwinning na afloop van deze vergunning ook daadwerkelijk wordt beëindigd?

Antwoord.

Toezicht op de naleving van de aan Sibelco verleende vergunning zal op de daartoe gebruikelijke wijze plaatsvinden door middel van preventieve controles door de daartoe bevoegde provinciale toezichthouders.

Ter zekerheidstelling dat de ontgroning daadwerkelijk in 2032 beëindigd is, is in de ontgrondingsvergunning onder de geldigheidsbepalingen in voorschrift 1.1 onder sub b expliciet opgenomen dat in het gebied aangeduid als '2032' het ontgronden uiterlijk tot 1 januari 2032 toegestaan is en het gebied uiterlijk op 1 juli 2032 ingericht dient te zijn. Tevens is deze datum uitdrukkelijk vastgelegd in de SOK onder 3.7 waarin staat dat Sibelco de commerciële winning uiterlijk 1 januari 2032 dient te beëindigen. De privaatrechtelijke afspraken in de overeenkomst bevestigen daarmee het gestelde in de publiekrechtelijke ontgrondingsvergunning.

Gedeputeerde staten van Limburg

voorzitter

secretaris

*Schetsplan herinrichting concessiegebied Sigrano, dd. juni/juli 1986 en het Integraal Schetsplan herinrichting concessiegebied Sigrano dd. april/mei 1987, beide door GS op 20 december 1988 goedgekeurd en vastgesteld (uw kenmerk Bq 54626);

* Diverse bepalingen in de op 20 december 1988 door GS aan Sigrano Nederland NV verleende ontgrondingsvergunning (kenmerken Bq 54626, BP 30759, BN 19789), waarin naar deze plannen wordt verwezen.

* Bepalingen in de op 7 december 1999 door GS aan Sigrano Nederland BV verleende ontgrondingsvergunning (kenmerk CB 7022), waarbij wederom is bepaald dat de herinrichting moet voldoen aan de 1988 reeds vastgestelde plannen.

* Het door Sigrano Nederland BV bij de aanvraag van een nieuwe vergunning in augustus 2000 ingediende schetsplan voor de herinrichting en de door GS op 10 april 2001 in reactie daarop verleende ontgrondingsvergunning (kenmerk CD 6443). In artikel 5 van deze vergunning wordt bepaald dat de herinrichting gebaseerd moet zijn op de in 1988 reeds vastgestelde plannen en het in 2000 ingediende schetsplan;

* De goedkeuring door GS op 10 november 2004 van het gedetailleerd eindplan voor de herinrichting van het zuidelijk gedeelte van de Zuidplas, dat ondermeer voorzag in een veilig zwemstrand, een parkeergelegenheid en een padenstructuur